

Laus Steenbeeke: 'Mariken laat zien wat vrijheid betekent'

OMARMING VAN HET *onbekende*

Hij leert haar lezen en schrijven, maar vooral dat je vrij bent om je eigen leven vorm te geven.

Acteur Laus Steenbeeke is de oude Archibald in de muzikale familievoorstelling *Mariken*.

„Als je weet dat het leven een spel is, kun je er ook een mooie draai aan geven.”

DOOR INGRID BOSMAN

De karren rijden af en aan op het toneel. Laus Steenbeeke: „De stad, het Waanwoud: elke situatie heeft z'n eigen kar. Ook de muzikanten hebben er een voor zichzelf.” Het verhaal van *Mariken* - naar de laatmiddeleeuwse Mariken van Nieumeghen - is hier een wagenspel in het kwadraat. De voorstelling is opgebouwd als een spel in een spel. Laus Steenbeeke (Borne, 1959) is zowel de oude Archibald als Magister Aesculaap, rechterhand van De Gravin, en dan ook nog Archie, de wagenspeler die deze beide rollen vertolkt. „We beginnen als wagenspelers, die onderling de rollen verdelen.”

Schrijver Jibbe Willems baseerde de tekst op zowel het bekroonde boek van Peter van Gestel (1997) als de verfilming daarvan, maar maakte er toch zijn eigen verhaal van. Een verhaal waarin 'vondeling' Mariken een thuis vindt bij Archibald en zijn geit Sophie. De oude baas leert haar lezen en schrijven, maar vooral dat iedereen vrij is om zijn eigen leven vorm te geven. Dat die vrijheid niet kan bestaan zonder respect voor anderen, en tegelijk is gebaat bij speelsheid.

Laus Steenbeeke: „Als je je ervan bewust bent dat het leven een spel is, kun je er ook een mooie draai aan geven. Jezelf met veel elan in een penne-trekket neerzetten.” De acteur verwijst naar de film *Dead Poets Society* (1989), waarin Robin Williams als docent zijn leerlingen uitdaagt vrije geesten te worden, en citeert: „Ook jouw schreeuw is poëzie en draagt bij aan de maatschappij”.

Er komen grote vragen aan de orde in *Mariken*. Het gaat over goed en kwaad, over geloven, over regels en waarheden, over identiteit en de waarde van cultuur. Maar ook hier houdt de speelsheid waarmee die thema's worden behandeld het licht. „Het komt allemaal voorbij zonder dat je er last van hebt”, zegt Steenbeeke met ironie. „Er is veel ruimte

→ Archibald (Laus Steenbeeke) met Mariken (Sarah Bannier).

FOTO EDWIN BERN

“
Mariken laat zien dat je niet meteen bang hoeft te zijn voor dingen die anders zijn

voor humor. En ontroering ook.” Ouders herkennen de dilemma's, merkt Steenbeeke op. „Oh God, hoe leg ik dit uit? Het is wat Archibald letterlijk zegt, op de vraag van Mariken wat God is.” Emotie én lucht zitten ook in de livemuziek. De voorstelling bevat vijftien liedjes, variërend van middeleeuws klinkend 'gesangh' tot hardrock.

Niet bang

Uiteindelijk trekt Mariken de wereld in, met de wijsheden van Archibald in haar bagage. Haar onbevangenheid brengt haar ver. Eigenlijk, stelt Steenbeeke vast, is Mariken de vleesgeworden omarming van het onbekende. „Ze laat zien dat je niet meteen bang hoeft te zijn voor dingen

die anders zijn.” Een reflex waar niet alleen de middeleeuwers last van hadden. „Je raakt meteen aan angst en onbehagen van nu. Mariken leert ons dat je ook je hart kunt openen.” Hoe actueel de thema's ook zijn, in zijn werk leeft Laus Steenbeeke voorlopig nog even in het verleden. Na *Diner veur ene* in Enschede, waarvan hij samen met zijn Borse zus Jonne definitief een Twentse kerstraditie heeft gemaakt, wachtten de opnames voor *Welkom in de IJzeren Eeuw*, de historische tv-comedy voor jong en oud waarvan vorige maand de laatste aflevering werd uitgezonden. En nu pendelt de acteur tussen middeleeuwen en sixties, want intussen zijn de opnames begonnen voor het vervolg: *Welkom in de jaren 60*. De

serieuze pendant van de geschiedenisreeks begint 19 maart, de uitzendingen van de comedy volgen later dit jaar. Alleen al vanwege de aankleding is het een feest, meldt Steenbeeke, maar ook het historische materiaal is kleurrijk. Hij speelt onder meer een Russische KGB'er ten tijde van de Cuba-crisis. Helemaal verguld is hij met zijn rol als Elfstedentochtwinnaar Reinier Paping, de held van '63. De acteur, met accent: „En hij praat natuurlijk op z'n Ommens, dus dat is helemaal mooi.”

★ 'Mariken' van Theatergroep Kwatta, met oa. Laus Steenbeeke, Sarah Bannier, Ilse Warringa en Rogier in 't Hout. Zondag 20 maart 14.30 uur, Rabotheater Hengelo.